

РЕЦЕНЗИЯ

От: Кирил Златков – български художник, завършил Националната художествена академия, специалност Графика. Занимава се с различни видове изкуства, като през последните години фокус на дейността му са книгите – оформление, типография, илюстрация, шрифт.

Относно: рецензия на авторски проект „Дигитализация на почерка на Христо Ботев“.

Автор на шрифта: Студио ПУНКТ работи в сферата на комуникационния и графичния дизайн от над 15 години. Основен фокус – работа по проекти в подкрепа на съвременната българска култура и визуална среда.

Почеркът на Ботев

Дигиталната интерпретация на почерка на Христо Ботев е важен принос в познаването на една от най-големите личности в нашата история. Шрифтът, създаден от Красимир Ставрев и Павел Павлов е блестящ пример за съвременна почит към паметта и наследството на най-големите ни исторически фигури. Най-важните му качества са дълбочеността, прецизността в пренасянето на автентичните буквени форми и възможността шрифтът да бъде широко използван в съвременната практика за разнообразни проекти.

Задачата пред Студио Пункт е била много трудна. Почеркът на Ботев, за разлика от почерка на Левски е много по-динамичен и неравномерен, изпълнен с вариации на формите на буквите, особени решения, подчертавания и нервни акценти. Авторите на шрифта са се справили изключително добре със запазването на разнообразната обща картина на почерка и трансформирането му в удобен съвременен типографски инструмент.

Почеркът на Христо Ботев има много интересни особености, една от които са формите на по-голямата част от главните букви, които са варианти на редовните (малките). Някои от главните (Ж, У, Ф, Ц, Щ) имат силно изразени долни гължини, близки или по-силно изявени от тези на редовните варианти на тези букви. Избраните варианти за формите на главните са много красиви и динамични, някои от тях действат като самостоятелни графични композиции, но запазващи четивността и характера на оригиналите.

Интересен е въпросът каква личност биха обрисували специалистите графолози по запазените писмени документи от физическото писмено наследство на Ботев. Със сигурност артистичният и експлозивен характер на Ботев личи в неговия почерк. Можем да добавим качества като непримиримост и устрем. Задълбочената работа на колегите е започнала с много сериозно разглеждане, фотографирание и детайлен анализ на достъпните образци в библиотеките. Красимир и Павел са подхождали към работата с много старание и отговорност. Това не би било достатъчно за добрия резултат без съществените познания и усета им за съвременен дизайн и неговата реална употреба в практиката. В подобни шрифтове базирани на реални документи един от основните въпроси е колко близо до оригиналните буквени форми трябва да се придържаме. Тук колегите са направили чудесни решения на микро и макро ниво. В живото писане всяка буква „а“ например има различни детайли и вариации, и въпреки това свой собствен характер, които ни позволява да я дешифрираме като буквата „а“ от конкретен почерк. Съвременната open type технология позволява съществуването на много голямо количество алтернативни форми на една буква в състава на един шрифт, но това трябва да е и работеща леко и логично система от функции, които да не пречат на интуитивността и контрола върху вида на текста. В дигиталния шрифт по почерка на Ботев има много алтернативни форми на буквите, по голямата част от които са кодирани като контекстуални лигатури. Това е много удобно, защото не изисква специално въвеждане на знаците. Ползата за дизайна е, че можете когато напишете например „свободата и непримиримостта“, ще имате две различни т-та, две о-та, две а-та, две р-та с различно свързване между буквите и специална форма на буквата б. Но ако това например е заглавие и ви трябва по-специално отношение към буквите, можете да изберете и отделно от контекстуалната функция една от трите форми на буквата б, или специфичната форма на т, позната ни от подписа на Ботев. Шрифтът е проектиран така, че всички тези варианти да стоят хомогенно в набор, така че вариативността да не спира погледа на зрителя със странности и самоцелни особености на буквените форми.

Задълбочеността и вкуса на авторите се вижда и в още една важна особеност на шрифта – дигиталните векторни форми на буквите имат леко неравни следи, идващи от текстурата на хартията, което засилва автентичността на почерка, без да натоварва общата шрифтова картина с излишна документалност и тежест на шрифтовия файл. Намерена е чудесна мярка на количеството и характера на детайлите. Така микро-нивото не пречи на общия вид, а само го обогатява.

Шрифтът по почерка на Ботев може да се използва безпроблемно и в стандартни текстообработващи и офис приложения, които не изискват професионални дизайнерски познания. Дори и без контекстуални лигатури и заместване на алтернативни знаци, шрифтът стои чудесно – би придал динамичност и артистичност на всеки избран да бъде оформен с този шрифт текст. Разбира се, този шрифт, както и всички диги-

тализации на почерците на исторически личности, имат за основна цел цитирането в електронен вид на части от важните писмени паметници, даване на нов живот на автентичното слово. Шрифтът би бил от голяма полза за музейното дело и историческите издания, но качествата и достъпността му могат да бъдат в помощ на всеки, който иска да бъде осезаемо по-близо до крилатите думи на легендарния поет.

Този нов шрифт увеличава начините да се гордеем с писменото наследство на Ботев. Имаме още една възможност да направим част от живота ни силни идеи и висока поезия. Това, в крайна сметка, би ни позволило да учим и да запомняме по-добре и да правим общуването по-смислено.

Кирил Златков
01.06.2022